

2. přednáška

*Inspirace v historických proudech
ekonomického myšlení*

doc. Ing. Jan Nevima, Ph.D.

Základní otázky...

- Je možné hledat inspiraci v historických ekonomických proudech?
- Které ekonomické školy se zabývají hledáním zdrojů konkurenceschopnosti?

Merkantilismus

- význam obchodní bilance
- význam mezinárodní konkurenceschopnosti
- dvě vývojové etapy

Klasická ekonomie

- konkurenceschopnost vnímána podle výrobních faktorů
- koncept neviditelné ruky trhu
- podstata konkurenceschopnosti vychází z mikroekonomických základů
- teorie komparativních a absolutních výhod

⋮

Adam Smith

Pojetí Adama Smithe:

„Konkurenceschopnost je projevem vášnivé touhy po zlepšení vlastních životních podmínek. Existence neviditelné ruky trhu reguluje konkurenční boj směrem k nezamýšlenému společensky pozitivnímu výsledku.“

5

⋮

⋮

Neoklasická ekonomie

V rámci neoklasické ekonomické teorie zaujímá nejvýznamnější postavení z pohledu konkurenceschopnosti Cambridgeská škola a její zakladatel Alfred Marshall, který se zabýval zkoumáním územní koncentrace průmyslových odvětví. Ve svém díle dospěl k názoru, že průmyslová odvětví jsou často koncentrována na jednom místě a získávají díky tomu různé typy výhod, mezi které patří např. úspory z rozsahu.

Základní předpoklady neoklasických teorií, tj. dokonalé informace, konstantní výnosy z rozsahu a plná dělitelnost a dostupnost výrobních faktorů, vytváří podmínky pro neoklasický model dokonalé konkurence.

Lze hledat zdroj konkurenční výhody v přebytku spotřebitele či přebytku výrobce?

6

⋮

⋮

Příspěvek Schumpetera

- vliv inovací na konkurenceschopnost a ekonomický růst
- význam technologických inovací

7

⋮

⋮

Teorie endogenního růstu

Zásadní přínos v chápání konkurenceschopnosti pak přináší teorie endogenního růstu, která mění dosavadní pohled na technologický pokrok jako exogenní faktor rozvoje.

David Romer definuje úlohu technického pokroku jako endogenního faktoru rozvoje a zdůrazňuje základní význam inovací a znalostí v ekonomice.

8

⋮

M. Porter

Jedním z nejvýznamnějších autorů 20. století, který přispěl k rozpracování teorie konkurenceschopnosti, je Michael Porter, který v roce 1990 v knize Konkurenceschopnost národů (Porter, 1990) propojil konkurenceschopnost s produktivitou a položil základy tzv. mikroekonomické teorie konkurenceschopnosti s modelem diamantu, ve kterém definoval její hlavní determinanty.

Konkurenceschopnost je zde popsána prostřednictvím následujících faktorů: faktory vstupů, faktory poptávky, faktory generované přítomností příbuzných a podpůrných odvětví, faktory generované strategiemi a charakterem konkurence firem a dále faktory vlivu vlády a náhody.

9

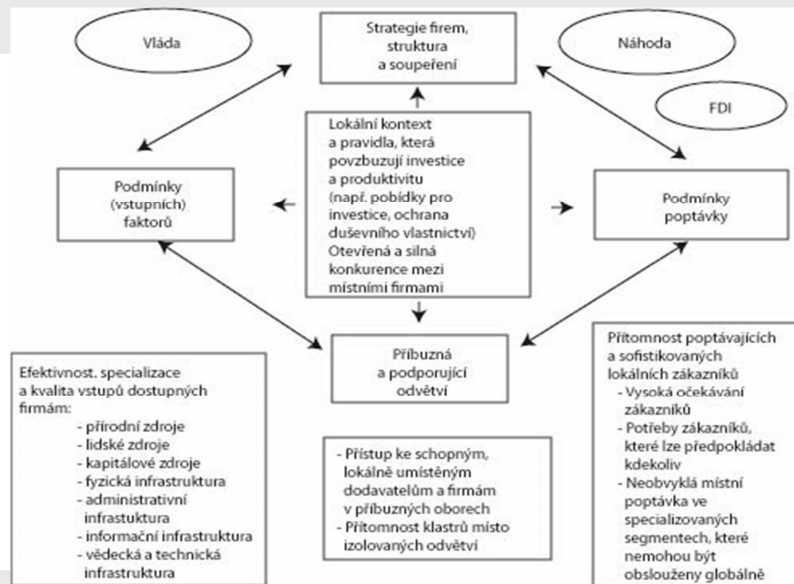
M. Porter

Porter zastává názor, že konkurenční výhody jsou v globální ekonomice silně lokalizovány a vznikají z koncentrace vysoce specializovaných znalostí, institucí, příbuzných firem a zákazníků. V souladu s tím prosazuje koncept klastrů, které chápe jako geografická soustředění vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů a poskytovatelů služeb a dalších institucí. Aplikace tohoto konceptu je mnohem bližší regionálnímu než odvětvovému členění systému národní ekonomiky.

Novodobé výzkumné práce v oblasti konkurenceschopnosti zdůrazňují úlohu znalostí jako stále významnějšího faktoru pro dosažení konkurenceschopnosti ve společnosti postavené na znalostech.

10

M. Porter a diamant

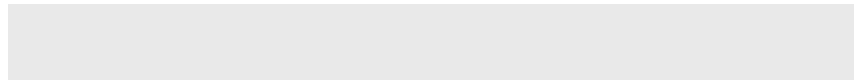

Klastrové iniciativy

- vybudování specificky zaměřených klastrů
- subjekty klastru
- zdroje konkurenčních výhod klastrů

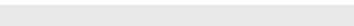
12

⋮

Děkuji za pozornost 😊

nevima@opf.slu.cz

⋮